



Lokal Utvecklingsplan

Hamrångebygden

Gävle kommun, Gävleborgs län
December 2018



Foto Jan Eriksson

Det kommer att krävas mycket arbete och ta lång tid, men det är en stor utmaning för oss alla som bor i bygden.

Och arbetet har redan påbörjats!

Lokal Utvecklingsplan

Arbetet med att ta fram denna lokala utvecklingsplan startade med ett öppet möte den 15 april 2018.

Vid detta möte genomfördes ett processarbete som utgick från frågan;

Med vad/hur kan vi tillsammans utveckla Hamrångebygden?

Processarbetet ledde fram till att det bildades tre olika arbetsgrupper som därefter arbetade vidare med sex olika utvecklingsområden:

- *Vi-känslan*
- *Infrastruktur*
- *Entreprenörskap*
- *Turism*
- *Bostäder*
- *Ungdomssatsning*

Det gemensamma materialet har därefter sammanställts.

Sammanställningen justerades och kompletterades i omgångar för att slutligen redigeras av en mindre grupp deltagare.

Arbetsgruppernas arbete kompletterades med en gemensamt framtagna SWOT-analys, som beskriver Hamrångebygdens *styrkor, svagheter, möjligheter och hot*.

Den Lokala Utvecklingsplanen bör ses som ett "levande material" och kan därför uppdateras i takt med det framtida arbetet med ett förverkligande av planens viljeinriktning.

Vår bygdeprofil

Hamrångebygden är Gävles nordligaste kommun och ligger tre till fem mil norr om centralorten.

Det är en kulturbygd från 600-talet med flera orter och byar, som var och en på sitt specifika sätt satt sin prägel på bygden. Hamrångebygden sägs vara den mest aktiva vad gäller att värna om sin historia i hela Gävleborgs län.

De största orterna är Norrsundet, Bergby, Hamrångefjärden och Axmar. I Hamrångebygden möter du det öppna landskapet med jordbruk och fiskelägen, internationell djuphamn med järnvägsförbindelser och en blomstrande privat företagsamhet.

Bygden har ett rikt föreningsliv med många aktiva föreningar. Förskola finns i både Norrsundet och Bergby, i Bergby finns även skola F-9, samt goda kommunikationer till centralorten.

Den kommersiella servicen är till största delen koncentrerad till Bergby, där även hälsocentral, apotek, bank och äldreboende finns. Boendeformerna är till största delen egna hem, men såväl hyres- som bostadsrätter finns runtom i bygden.

Här finns landsbygdens prägel av öppet landskap med skogen inpå för rekreation och avkoppling, närhet till orörd kust och skärgård, hav och strand samt centralt belägna villaområden. Förutom naturens oaser i en härlig kompott erbjuder dig Hamrångebygden en rik kulturhistoria med en rad intressanta besöksmål och näringar.



Foton Jonas Liljefrid



Det här är Hamrångebygden

När du färdas längs den gamla E4:n, norrut från Gävle, finns havet hela tiden vid din sida, liksom slätterna, storskogen och sjöarna.

Det är kontrasterna som gör Hamrångebygden till en fristad i tillvaron. Sakta men säkert reste sig landskapet en gång ur havsmassorna, och vattnet är ännu en självklar del av de flesta människornas liv. Längs vår del av Jungfrukusten ligger fiskelägena, Norrsundets småbåtshamn med aktivt båtliv, fiskefäbodarna och skärgårdsöarna tätt. Och vattnet skapar inte bara harmoni, det lockar också många besökare till bygden. Här hittar du Axmar Bryggas Havskrog, där fisken är precis lika storslagen som utsikten och Axmar Blue Park – en fascinerande undervattensvärld med ett helt bibliotek av skeppsvrak och en speciell undervattensnatur i mötet mellan sött och salt. Så stort värde för att bevara, bruka och utveckla det kustanknutna järnbruket med sitt biologiska kulturarv och höga kulturhistoriska och marinarknologiska värde har Axmarbruk bedömts ha, att området är Gästriklands enda kulturresevat.

Järnet blev den naturtillgång som tidigt fick Hamrångebygden att blomstra. Av de gamla smedjorna, hyttorna och bruken finns anrika minnesmärken kvar, vart och ett med en spännande historia att berätta. Arbetarna på de två stora industrierna i Norrsundet bidrog alla till Sveriges industriella utveckling. Hamrångebygden hyllar deras hårda slit genom ett Arbetarmuseum och en egen arbetarteater, där sommarlustspel genom åren dragit storpublik.

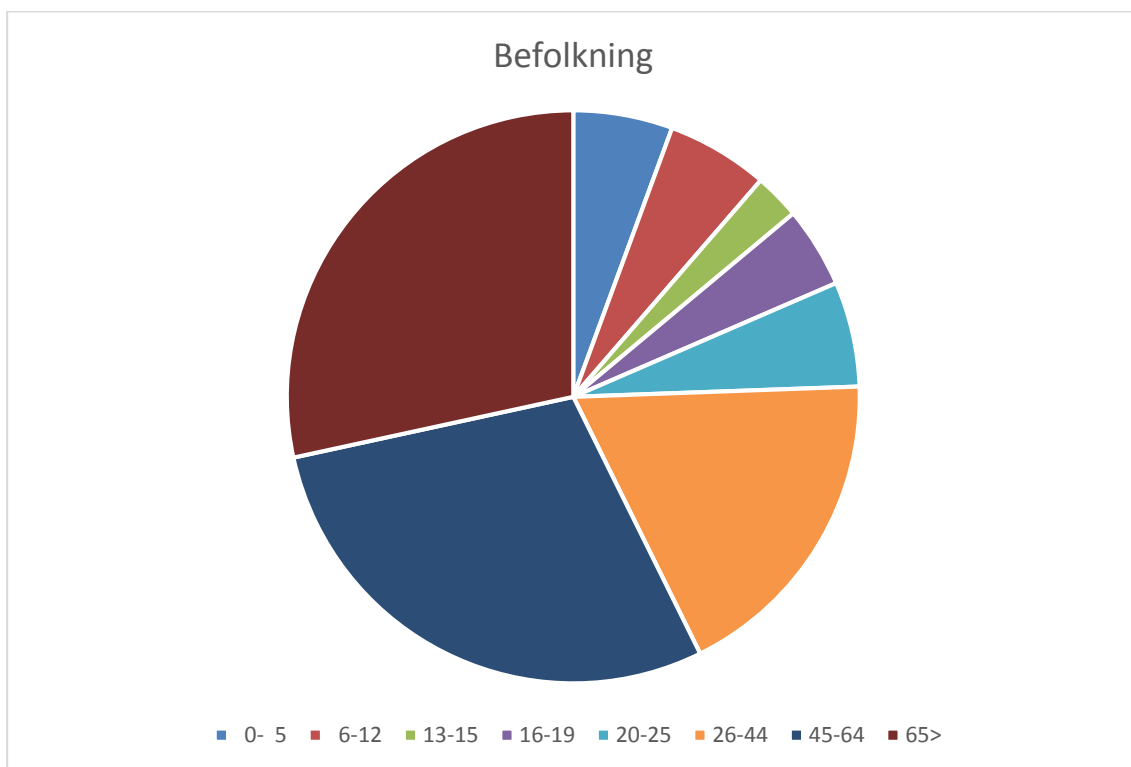
Skärgården har sin charm, de öppna landskapen en helt annan. I Hamrångebygden smakar vi den nyrökta böcklingen på våra kustcaféer, men vi skördar dessutom även frukterna av de betande kossor, blomstrande sommarängar och nyskördat hö vi också har i vår närhet. Och inga grönsaker är ju så goda som gårdsbutikens – KRAV-odlade förstås. Längre inåt landskapet förbyts slätterna mot norrländsk storskog. Ödmårdsskogen inbjuder till vandring, ridturer och friluftsliv med riktig frihetskänsla.

I Hamrångebygden är vi stolta över vår historia, men vi ger likväl luft åt framtidens visioner. Vi satsar på att utveckla bygden och våra ungdomar, vi har ett småföretagande av rang och närmare ett hundratal föreningar. Nu vill vi gärna att fler upptäcker alla våra fördelar. För i fristaden och kontrasternas Hamrångebygd kan du andas ut.

Befolkningsstatistik

(SCB 2017-12-31)

Ålder	Män	Kvinnor	Totalt
0-5	92	101	193
6-12	90	108	198
13-15	42	47	89
16-19	81	76	157
20-25	110	94	204
26-44	325	304	629
45-64	530	465	995
65 >	499	479	978
Summa	1769	1674	3443



Orter i Hamrångebygden:

Axmar

Bergby

Hagsta

Hamrångefjärden

Katrineholm

Norrsundet

Totra

Vittersjö/Råhällan

I Axmar finns byarna:

Axmar bruk

Axmarby

Finnharsfjärden

Gåsholma

I Bergby finns byarna:

Berg

Fors

Heden

Häckelsäng

Sjökalla

Vifors

Vij

Åbyn

I Hamrångefjärden finns byarna:

Hagalund

Lötvallen

Rån

Norrsundet är indelat i

Bergbacka

Epa

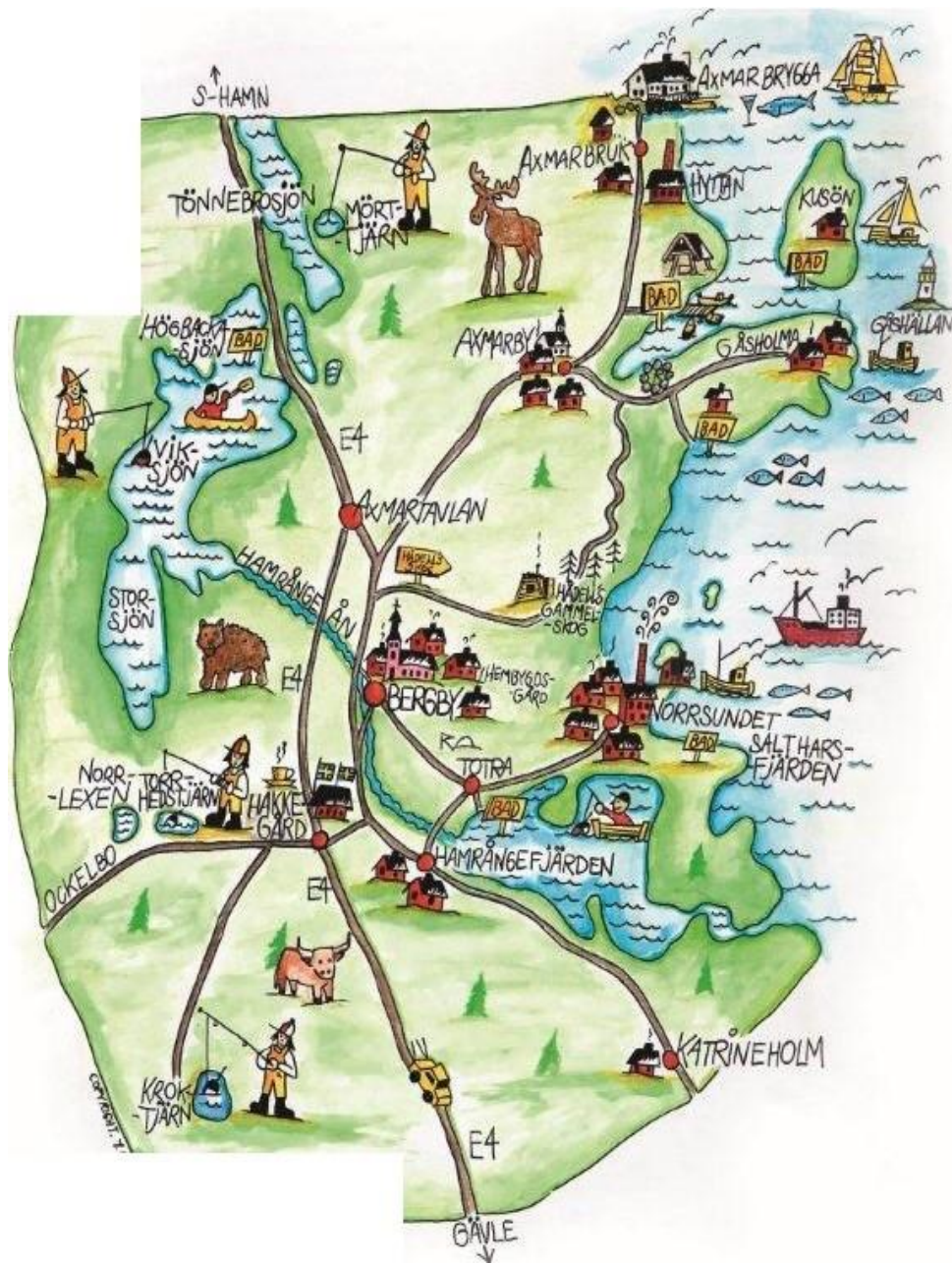
Fårholmen

Kvistholmen

Lindön

Saltharsfjärden

Stormarn



Aktiva föreningar och verksamheter

ABF Gästrikebygden
Axmarbruks Hamnförening
Axmarby IF
Axmarby Intresseförening
Axmarby Jaktskytteklubb
Axmarby Bysamfällighet
Bergs Byamän
Centerkvinnorna i Hamrånge
Fors Byamän
Fritidsgården Zebran/Unga Örnar
Fyren Norrsundet
Föreningen Hamrånge Vattendrags Bevarande
Föreningen Hyttan
Hamrångegruppen
Hamrånge Byavakter
Hamrånge Fiskevårdsområdesförening
Hamrånge Företagarförening
Hamrånge Församling
Hamrånge Församlings Kreatursförsäkringsförening
Hamrånge Golfklubb
Hamrånge Hembygdsförening
Hamrånge Jordägares kassa
Hamrånge Kvinnoförening
Hamrånge Lions
Hamrånge LRF
Hamrånge Motorklubb
Hamrånge Slöjdare
Hamrånge Socialdemokratiska Förening
Hamrångefjärdens IK
Häckelsängs Byamän
IOGT-NTO Hamrånge
IOGT-NTO Juniorer Hamrånge
KNUFF
Knutpunkten Hamrångebygden Ek. Förening
Kusön Samfällighetsförening
Lokala Hyresgästföreningen 7192 Treklövern
Norrham Hamrångebygden IF
Norrsundets Arbetarmuseum
Norrsundets Arbetarteaterförening
Norrsundets IF
Norrsundets Kraftsportklubb
Norrsundets Motorbåtsklubb
Norrsundets Musikkår
Norrsundets Röda Korskrets

Norrsundets Skytteförening
Ockelbo/Hamrånge Hushållningssällskap
OK Ödmården
PRO Hamrånge
PRO Norrsundet
Rockskolan Norrsundet
Sjökalla Byamän
Totrakastalens Intresseförening
Totra Byförening
Totra Byamän
Vij Byamän
Åbyns Byamäns Samfällighetsförening

därutöver finns ett antal bostadsrättsföreningar, vatten- och vägsamfälligheter



Näringsliv

Antal företag i Hamrångebygden

(UC AB Marknadsinformation, 2018-09-02)

Jordbruk mm	18
Skogsförvaltning mm	44
Fiske	8
Tillverkning	9
Övriga tillverkningssektorn	9
Byggnads	37
Handel	35
Transport	20
Hotell och restaurang	5
Företagstjänster	51 *
Utbildning	11
Hälsa, vård	10
Övriga	42
Summa	299

* Förvaltning, konsult- och reklamverksamhet, redovisning och bokföring m m

Bygden präglas av ett rikt och varierande småföretagande. Jord- och skogsbruk har sin givna del, även om många inte bedrivs som aktiva företag. Bland övriga kategorier finns allt från enmansföretag inom en rad olika branscher till företag med någon eller flera anställda. Efter massaindustrins och sågverkets nedläggning 2008 respektive 2011 får småföretagandet tillmätas allt större betydelse.

Av företagen är över 100 medlemmar i den lokala företagarföreningen, som arbetar för att stödja den lokala företagsamhetens utveckling men också i övrigt, tillsammans med andra aktörer, arbetar för hela bygdens utveckling. Föreningen är en samarbetspartner till Gävle kommun och dess näringslivsorgan och bidrar, inte minst via olika projekt, till att föra samhällsarbetet framåt.

Översiktsplan Gävle kommun år 2030

Översiktsplanen visar Gävle kommuns viljeinriktning för hur kommunen ska utvecklas i riktning mot en långsiktigt hållbar mark- och vattenanvändning fram till år 2030 och med utblick mot år 2050.

Översiktsplanen antogs av Kommunfullmäktige den 11 december 2017.
(Se vidare www.gavle.se)

Översiktsplan

Översiktsplanering syftar till att olika förändringar i den fysiska miljön tillsammans ska bli så bra som möjligt. Var det byggs och hur mark- och vattenområden används är viktigt om det ska bli en bra helhet och en hållbar utveckling.

Översiktsplanen ska bidra till en god miljö och hållbar utveckling. Den vägleder beslut om hur mark- och vattenområden får användas. Den ska hållas aktuell och kan göras mer detaljerad för tätorter och andra delområden. Samråd och miljöbedömningar är viktiga delar i planeringsprocessen.

I översiktsplanen talar kommunen om hur man vill att stad och land ska utvecklas, var det kan och bör byggas, var det behövs nya vägar och cykelbanor och vilka områden som bör sparas för rekreation. I planen beskrivs också vilka hänsyn som bör tas till kulturhistoriska kvaliteter, naturvärden och risk för bullerstörningar och översvämningar. Hur kommunen tänker tillgodose riksintressen ska redovisas särskilt. Planen täcker hela kommunens yta, men kan vara mer detaljerad (fördjupad) för vissa delar, till exempel en tätort.

Detaljplan

En detaljplan bestämmer hur mark och vatten ska användas inom ett visst område.

I detaljplanen ska det gå att se vad som är allmänna platser, kvartersmark och vattenområden. Allmänna platser är oftast gator, torg och parker. Detaljplanen reglerar hur de allmänna platserna ska användas och utformas. Kvartersmark är mark som kan användas för exempelvis bostäder, affärer, industrier och kontor. Inom kvartersmark kan planen till exempel reglera hur stora eller höga husen får vara, hur långt det får vara mellan hus och tomtgräns och om någon har rätt att dra fram ledningar över någon annans mark.



Foto Jan-Åke Carlsson, Axmar Bryggeri

En **SWOT-analys** (*strengths, weaknesses, opportunities, threats*) visar på de styrkor, svagheter, möjligheter och hot/hinder som alla kan utgöra en möjlighet i det framtida arbetet för att skapa en långsiktig och hållbar bygd sett ur ett underifrånperspektiv.

Styrkor:

- Byggbar mark för såväl företag/industri som bostäder
- Logistik för företag (hamn, järnväg, närhet till E4)
- Internationell hamn med järnvägsförbindelser
- Kusten
- Industriområde
- Trivsamt bygd med kommersiell och social service
- Rikt kulturliv
- Möjlighet till sjö-/havsnära boende
- Ökat antal engagerade i bygdeutveckling
- Barn- och ungdomsaktiviteter inom musik och idrott
- Aktiv föreningsverksamhet
- Kulturresevat

Svagheter:

- Brist på arbetstillfälle
- Bristfällig utbildningskultur
- Åldersfördelningen – för få barnfamiljer
- För få engagerade personer för bygdeutveckling
- Lågt medieintresse
- För få entreprenörer
- Politiker och tjänstemän har för lite kännedom om Hamrångebygden
- Brist i samhällsservicen
- Brist på bostäder
- Bristande kapacitet i vatten- och avloppsnät

Möjligheter:

Förbättrad information om arrangemang och aktiviteter
Förbättrat kommunalt vatten och avlopp
Förbättrade kommunikationer
Utöka medieintresset
Utökad företagsamhet
Flytta hit-kampanj
Kulturlivet
Kulturell turism; Totra kastal, Nöttersvearna, domarring, naturskydds-
områden
Internet – utnyttja för att marknadsföra/sälja bygden
Landsbygdsutvecklare
Bygderåd
Upplevelseturism i vår vackra natur och vår historia
Utvecklad småbåtshamn, cykel- och båtleder
Bevara Skatudden (naturvårdsområde)
Utveckla Granskär
Utveckla kulturresevatet

Hot:

Bristande engagemang från ortsbor i ideellt arbetet för bygdeutveckling
Bypolitik
Brist på engagemang från kommunledning och förvaltningar
Processtiden hos Gävle kommun
Utflyttning

Vår vision inför framtiden

För att kunna genomföra vår vision har vi **prioriterat följande områden:**

- Vi vill verka för ett utvecklat infrastrukturen inom bygden
- Vi vill utveckla bygdens vi-känsla
- Vi vill utveckla boendet i bygden
- Vi vill utveckla bygdens ungdomssatsningar
- Vi vill utveckla entreprenörskapet i bygden
- Vi vill utveckla turismen inom bygden

Eleverna vid Bergby skola, årskurs 8 och 9, har prioriterat följande områden:

- Eleverna vill utveckla trafikmiljön mm inom bygden
- Eleverna vill utveckla aktiviteter och fritid inom bygden
- Eleverna vill utveckla bygdens utemiljö
- Eleverna vill bygga/skapa jobbmöjligheter inom bygden
- Eleverna vill utveckla och förbättra mat och matställen inom bygden

Visionen i korthet

Infrastruktur

Goda förbindelser järnväg och buss – Tågstopp med bevarande och förbättrade bussförbindelser norr och väster ut.

Ökad trafiksäkerhet med säkrare övergångsställen. – Cykelvägar Totra-Bergby, Bergby-Vifors och Bergby-Hamrångefjärden

Binda ihop bygden med cykelväg Axmar-Norrsundet-Totra-Bergby-Hamrångefjärden

Vi-känslan

Hamrångebygden är hela bygden

Ökat samarbete mellan föreningar, företag och skolan.

Föreningsmessa på skolan

Försöka engagera fler medlemmar i föreningarna att delta i aktiviteter
"ökat ideellt arbete"

Förbättra informationen genom gemensam hemsida för Hamrångebygden.

"Webbportal för Hamrångebygden" hamrange.se

Arrangera en gemensam föreningsvecka/-helg/-dag årligen



Bostäder

Bygg bostäder för alla och trygghetsboende i Norrsundet och Bergby – boende frigör bostäder för unga familjer

Bygga hyreslägenheter

Frigöra mark för att bygga hus

Blanda boende för olika generationer

Ungdomssatsning

Värna om att skolan finns kvar från årskurs F-9, samt förskolorna i Norrsundet och Bergby

Tidigarelägg bygget av sporthallen/aktivitetshuset

Aktivera yngre ledare till föreningarna. Erbjud en gemensam ledautbildning (föreningssamverkan)

Utefriidrottsbana vid Bergby skola

Entreprenörskap

Skapa uppfinnar- och entreprenörsskola för befintliga och nya entreprenörer och skolan

Marknadsför befintliga entreprenörer och företagare, t ex produktionsköket – kräver samarbete

Verka för att Företagskatalogen återuppstår med företag och föreningar

Skapa en gemensam samhällsinformation, turistkarta mm

Samla information för mäklare som säljer

Hus/lägenheter/sommarstugor i Hamrångebygden



Foton Jonas Liljefrid



Turism

Övergripande; Sätta Hamrångebygden på kartan och locka turister som passerar att stanna kvar längre

Bevara Skatudden som naturskyddat område och rekreation

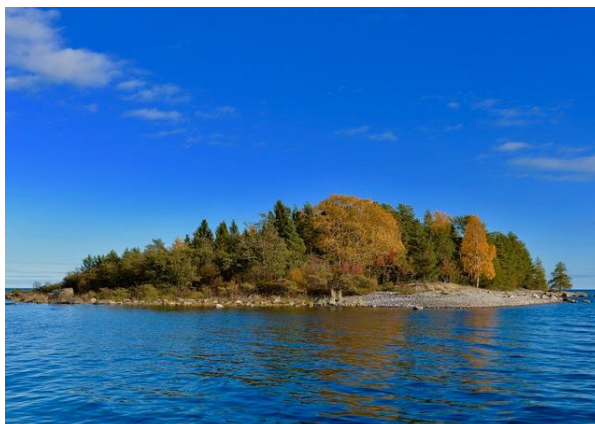


Foto Jan Eriksson

Bevara och utveckla befintliga badplatser med bland annat parkerings- och eventuellt ställplatser, t ex vid Totra, Saltharsfjärden, Orrnäset och Axmar by

Låt de lokala mathantverkarna dra nytta av varandra genom samarbeten kring informationspridning och marknadsföring

Utveckla vandrings-, cykel-, och kanotleder (både befintliga och nya). Ta fram ett samlat material, förbättrad skyltning samt marknadsföra.

Utveckla hamnområdena med gästhamnar, service, sjömack och aktiviteter i de projekt som finns

Skapa småbåtsleder längs hela Hamrångekusten och ta fram ett båtsportkort med tillägg för kanoter/kajaker



Öka boendekapaciteten hos de befintliga företagen genom att de utvecklar sina verksamheter med flera bäddar och ställplatser

Ta fram ett samlat informationsmaterial för marknadsföring av turismen i Hamrådebygden. En ansvarig utses för projektet.

Tillgänglig och färsk turistinformation på t ex matbutiker och mackar

Elevernas vision i korthet

Trafikmiljö mm

Tågstation/-perrong i Hamråde

Fler bussar och hållplatser (omvägar)

Tätare bussturer på helgerna

Busskort som fungerar 24 timmar för de elever som behöver

Skolbussarna borde gå senare till skolan

Bättre och fler gatubelysningar. Det blir väldigt mörkt, speciellt på vintern och då brukar bussen missa folk som väntar på den

Bättre vägar, jämnare asfalt, jämnare vägunderlag

Bensinmack i Hamråde

Gowash (självtvätt)

Aktiviteter/fritid

En lokal som är öppen och som man kan "hänga" i

Idrottsplats med t ex isbana och ftrbollsplan

Fotbollsplan med gummiunderlag och fräscha mål

Fler aktiviteter/sporter, t ex dans, skatepark, klubbar, bio, shopping, airsoftbana

Utemiljö	<p>Mötesplatser med bänkar, bord, grill och tak</p> <p>Nya bänkar, omklädningsrum mm vid Totrabadet och Kvarndammen</p> <p>Uteplats med tak i byn</p> <p>Gatubelysning</p> <p>Mer parkmöbler i Bergby</p> <p>Lekplatser</p>
Bygga/skapa jobb	<p>Fler jobbmöjligheter i bygden</p> <p>Fler butiker/småaffärer (där finns även jobb)</p> <p>En kiosk i Bergby</p> <p>Fräscha upp skolan (inte av eleverna)</p>
Mat/matställen	<p>Bättre mat i skolan och på ålderdomshemmet</p> <p>Fler matställen (ingen pizzeria)</p> <p>MAX</p>

Kontakt:

Knutpunkten Landsbygdscenter
 0297 – 101 06
knutpunkten@hamrange.se
www.hamrange.se